

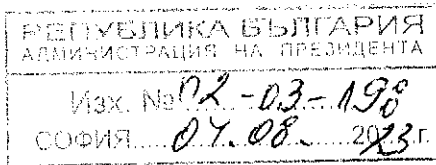
Република България
Администрация на Президента

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 234 КН
Дата 04.08.2023

ДО

Г-ЖА ПАВЛИНА ПАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Приложено Ви изпращам Искане от президента на Републиката за установяване на противоконституционност на § 1 – 5 от Закона за изменение и допълнение на Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (обн., ДВ, бр. 67 от 4.08.2023 г.), а след влизането на закона в сила – на § 2 и 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (обн., ДВ, бр. 8 от 25.01.2023 г., изм. ДВ, бр. 67 от 4.08.2023 г.)

С уважение,

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР
НА ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Република България
№ 111/2023

Оспорвам
Конституционния съд
създаден със закон
на 04.08.2023 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ

ОТ

РУМЕН РАДЕВ
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

за установяване на противоконституционност на § 1 – 5 от Закона за изменение и допълнение на Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (обн., ДВ, бр. 67 от 4.08.2023 г.), а след влизането на закона в сила – на § 2 и 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (обн., ДВ, бр. 8 от 25.01.2023 г., изм. ДВ, бр. 67 от 4.08.2023 г.)

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл. 150, ал. 1 и чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България (КРБ) се обръщам към Вас с искане да обявите за противоконституционни § 1-5 от Закона за изменение и допълнение на Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна, а след влизането на закона в сила – на § 2 и 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ЗКПОМОДРДПУ). В съответствие с практиката на Конституционния съд (Решение № 6 от 2008 г. по к.д. № 5 от 2008 г.) оспорвам разпоредбите на закона за изменение и допълнение до влизането им в сила, а доколкото след това те престават да бъдат самостоятелни и стават част от закона, който се изменя и допълва, отправям искане до

Съда за самостоятелно разглеждане на § 2 и 3 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗКПОМОДРДПУ. Считаю, че оспорените разпоредби противоречат на чл. 4, ал. 1 и чл. 11, ал. 1 от Конституцията на Република България, като моля да имате предвид следните съображения:

1. Принципът на правовата държава

Многопластовото съдържание на конституционния принцип на правовата държава се формира от съчетаването на два ключови компонента: правовата държава във формален и в материален смисъл. В своята постоянна практика (Решение № 1 от 2005 г. по к.д. № 8/2004 г., Решение № 4 от 2014 г. по к.д. № 12/2013 г., Решение № 10 от 2016 г. по к.д. № 3/2016 г., Решение № 3 от 2017 г. по к.д. № 11/2016 г. и др.) Конституционният съд утвърждава разбирането за правовата държава като съчетание на принципа за правната сигурност (формалния елемент) и принципа за справедливостта (материалния елемент). Правната сигурност изисква последователност, предвидимост и стабилност на законовите разпоредби, а законността е ядрото на правовата държава във формален смисъл. „Изискването за достъпност и разбираемост, прецизност, недвусмисленост и яснота на законите, а оттук и за предвидимост, за съответствието им с принципите и ценностите на основния закон, са сред най-съществените негови измерения.“ (Решение № 8 от 2019 г. по к.д. № 4/2019 г.).

С § 1 и 2 от Закона за изменение и допълнение се изменя § 2 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗКПОМОДРДПУ по начин, който не съответства на изискванията на правовата държава. Измененията не съответстват на предмета на ЗКПОМОДРДПУ, който е „осъществяването на контрол при прилагане на забраните и дерогациите по член 3м, параграфи 5 и 7 от Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ, L 229/1 от 31 юли 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 833/2014“, и неговите последващи изменения и допълнения.“

Без съмнение закон с предмет, насочен към контрола по прилагане на ограничителните мерки с оглед действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна, има своя принос към начина, по който Република България прилага мерките, формирани като резултат от общата външна политика и политика на сигурност на ЕС. Тази политика се основава на дипломатията и спазването на международните правила и е насочена към опазването на мира, укрепването на международната сигурност, зачитането на правата на човека и на основните свободи. Законът е приет от 48-ото Народно събрание на 13 януари 2023 г. и е обнародван с Указ № 16 от 24 януари 2023 г. на президента на Републиката, като така е подкрепен и подходът, прилаган от Европейския съюз. При налагането на забраните, предвидени с чл. 1, т. 7 от Регламент

(ЕС) 2022/879 на Съвета от 3 юни 2022 година за изменение на Регламент (ЕС) № 833/2014 относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна, на България са предоставени временни дерогации по отношение на вноса на руски суров нефт по море и определени нефтопродукти. Според чл. 3м, параграф 5 „Считано от 5 декември 2022 г. и чрез дерогация от параграфи 1 и 2, компетентните органи на България могат да разрешат изпълнението до 31 декември 2024 г. на договори, сключени преди 4 юни 2022 г., или на допълнителни договори, необходими за изпълнението на такива договори, за закупуването, вноса или трансфера на суров нефт, превозван по море, и на нефтопродукти, изброени в приложение XXV, с произход от Русия или изнасяни от Русия.“ Във връзка с това с чл. 1, т. 12 от Регламент (ЕС) 2022/879 е изменен и чл. 5к, който се отнася до заварените договори за обществени поръчки или за концесии. В дерогациите по чл. 5к, параграф 2, б. „д“ е дадена възможност за продължаването на изпълнението на поръчки, свързани със закупуването, вноса или транспорта на природен газ и нефт, включително рафинирани нефтопродукти, ако не съществува забрана съгласно чл. 3м или 3н.

В контекста на прякото приложение, което имат регламентите като актове от правото на Европейския съюз, направените изменения в ЗКПОМОДРДПУ създават правна несигурност при определяне на срока, в който се прекратяват концесиите в обхвата на чл. 5к от Регламент (ЕС) № 833/2014. С § 1 от приетия закон, с който се изменя § 2 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗКПОМОДРДПУ, е предвидено прекратяване на възложените концесии в едноседмичен срок, но не е посочено от кой начален момент тече този срок. По този начин, без да е отправено искане от Министерския съвет за отмяна на дерогацията, Народното събрание е приело прекратяване на концесия в обхвата на чл. 5к от Регламент (ЕС) № 833/2014 г., без да е фиксиран начален момент за едноседмичния срок, в който това трябва да стане. За неяснотата допринасят и редакциите на § 3, 4 и 5 от Закона за изменение и допълнение, с които се изменя § 3 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗКПОМОДРДПУ по начин, който предвижда законът да влезе в сила от 5 февруари 2023 г.

Несъвместимо с правовата държава е и предвиждането с § 1 от изменителния закон на „двуседмичен срок от отнемането на концесията“, в който Министерството на транспорта и съобщенията да поеме оперативното управление на съоръженията, с каквото съдържание се допълва § 2 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗКПОМОДРДПУ. Следва да се има предвид, че Законът за концесиите не урежда хипотези за отнемане на концесия, а случаи, в които концесията се прекратява – глава четвърта, раздели V и VI от Закона за концесиите. Такъв институт – на отнемане на концесията, не е познат и по Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година за възлагане на договори за концесия.

Използването на термина „отнемане на концесията“, в съчетание с израза „поема оперативното управление на съоръженията“, не създава ясни задължения, които да бъдат изпълнени. Освен това оперативното управление е възложено на Министерството на транспорта и съобщенията, без да се отчита, че орган е министърът и той ръководи, координира и контролира осъществяването на държавната политика според своите правомощия, а министерството е администрация, която го подпомага при осъществяване на правомощията (чл. 34 във връзка с чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за администрацията).

2. Принципът на политическия плюрализъм

Не могат да бъдат подминати опасенията за нарушаване на принципа на политическия плюрализъм, на който се основава политическият живот в България. С приемането на закона на две гласувания, проведени в едно и също заседание на Народното събрание, не е гарантирана възможността на народните представители да направят всички свои предложения. Конституционно недопустимо е мнозинството в Народното събрание да злоупотребява с възможността, предоставена от чл. 88, ал. 1, изречение второ от Конституцията, по изключение двете гласувания на закони те да се извършват на едно заседание. Това е несъвместимо със същността на законодателството в демократичната държава и е отстъпление от принципа на политическия плюрализъм, установен в чл. 11, ал. 1 от Конституцията.

Стенографските протоколи са официални документи на Народното събрание и имат доказателствена сила за отразените в тях изявления, обстоятелства и констатации (Решение № 3 от 1993 г. по к.д. № 2 от 1993 г., Решение № 18 от 1995 г. по к.д. № 16 от 1995 г.). Видно от стенограмата на четиридесетото заседание на 49-ото Народно събрание, проведено на 21 юли 2023 г., народен представител в своя дуплика при обсъждането на първо гласуване е заявил: „ще направим нужните промени и предложения за промени между първо и второ четене“. Това не е взето предвид от председателстващия заседанието с мотив, че няма никаква конкретика и няма направено предложение за изменение или за допълнение.

След приемането на законопроекта на първо гласуване последователно са направени процедурни предложения за удължаване на срока за предложения между двете гласувания и за разглеждането му по чл. 77, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание на второ гласуване в същото заседание. Предложението за удължаване на срока за предложения е отхвърлено, а за разглеждането на второ гласуване в същото заседание е прието. При приемането на закона на второ гласуване са направени две предложения за редакция – от докладчика и от друг народен представител, но стои открит въпросът дали при заявено намерение да се правят предложения може да се приложи изключението по чл. 88, ал. 1 от

Конституцията. Според чл. 77, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание „Тази разпоредба се прилага само ако по време на обсъждането не са направени предложения за изменение или допълнение на законопроекта“, а не визира изразяването на намерение за такива предложения. Това на практика предполага предложенията да са направени още в рамките на обсъждането за първо гласуване, а не в срока между двете гласувания. Налага се изводът, че не е съобразена практиката на Конституционния съд в Решение № 8 от 2010 г. по к.д. № 2/2010 г., според която „Недопустимо е в случаите, когато при обсъждането на законопроектите на първо четене в постоянните комисии или в пленарната зала народни представители заявят недвусмислено, че възнамеряват да упражнят правото си да внесат предложения по отделни текстове за второто четене, да се пристъпва към второто гласуване в същото заседание.“

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

По изложените съображения се обръщам към Вас с искане да обявите противоконституционност на § 1 – 5 от Закона за изменение и допълнение на Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (обн., ДВ, бр. 67 от 4.08.2023 г.), а след влизането на закона в сила – на § 2 и 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна, поради противоречие с чл. 4, ал. 1 и чл. 11, ал. 1 от Конституцията на Република България.

Предлагам да конституирате като заинтересовани институции Народното събрание, Министерския съвет, министъра на транспорта и съобщенията, министъра на правосъдието и министъра на финансите.

>
<

РУМЕН РАДЕВ
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ